

NVE

Gjesåsen 12.11.2023

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 OSLO

VEDR.: HØRING AV SØKNAD OM NEDLEGGELSE AV REGULERINGENE I NORDRE OG MELLOM RØGDEN I ÅSNES OG GRUE KOMMUNER, INNLANDET FYLKE, DERES REF. 202304618-2.

Viser til ovennevnte referanse og oversender høringsuttalelse fra i forbindelse med søknad fra Fortum Sverige AB om å legge ned reguleringene i Nordre- og Mellom Røgden i Åsnes- og Grue kommune. Uttalelsene tar utgangspunkt i forholdene ved Mellom Røgden og Nordre Røgden, da det er her vi som Grunneier, utvikler av hytteområdet Kalatupa gjennom Finnskogen Natur og Eiendom AS og reiselivsnæring i området blir berørt. Driver også Finnegården Raatika ved Mellom Røgden som var den første finnebosettingen i gamle Hof kommune. Finnen Tannelli Raatikainen skal ha kommet hit allerede i 1651.

Sjøene ble demmet opp for ca. 70 år siden, og en fjerning av demningene etter så lang tid vil sette varige spor i terrenget. Røgden vassdraget er en ei naturperle hvor undertegnende har spilt inn tv-program med Lars Monsen på Villspor på NRK og jakt og matprogrammet, «Helt vilt» på TV2. Har siden 1996 guidet utenlandske jegere og fiskere ved den vakre sjøen, som dessverre blir veldig preget av en sommervannstand som har vært alt for lav i våre øyne grunnet reguleringen.

- **Vannstand 330.3** ○ En anbefalt vannstand på 330.3 går igjen i sammendrag fra 2012 og gjengis i særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2016-2017) Energi og vassdragsforvaltning 2015.
  - <https://www.regjeringen.no/contentassets/5adacac424cc4394b6e1194b4992f81f/m-eddelte-vassdragskonsesjoner-2015.pdf s.441/442>
  - **Anbefalingen fra NVE bes opprettholdt for fremtiden.**

Allmenne interesser skal vektlegges ved en eventuell nedlegging av dammer ihht. Vannressursloven §41, og allmenne interesser kan i dette tilfelle være:

- Ferdsel på sjøen.
Mellom Røgden er et grunt vann. Dette innebærer i dag forholdsvis krevende, sikker, ferdsel på sjøen med båt. I dag benyttes småbåter. Forsvarlig ferdsel på sjøen krever vannstand på om lag 330.3 for sommervann. Reduksjon av sommervann vil redusere muligheten for bruk av båt. Rekreasjonsmuligheten for mange vil bortfalle dersom senkningen av vannstanden tilsier at faren for å kjøre på stein/grunn med dertil havari av båt og/eller motor skal være tilstede.

- Fiske
Røgdenvassdraget er et potensielt godt fiskevann. Galldobba er stedsnavnet, som betyr fiskeplass. Gadiska i sjøen kommer fra Kattitse som var et gammelt faststående fiskeredskap.
Så det er lange tradisjoner med fiske i sjøen og reguleringen har ødelagt mye av dette uten nødvendige fisketrapper og kompensierende tiltak for ørreten har blitt utført.
En tapping av vannet til et lavere nivå vil påvirke gyteplasser og mangfoldet.
Røgdenvassdraget er en del av Finnskogens kulturarv som må bevares. I tidligere tider var det et fantastisk ørretfiske ved sjøen hvor Vänern laks vandret opp. Det bør lages fisketrapper og restaureres fiskebiotopene i vassdraget igjen så man kan få opp igjen ørreten som i tidligere tider. Her har regulanten et ansvar som ikke kan stikkes ifra.

- Øvrig arts mangfold

Med et komplekst og særegent område rundt vassdragene, med myrer, sand og sten rundt vannene kan en reduksjon av vannstand påvirke arts mangfoldet. Dyrenes tilgjengelighet til vann, uten mudder, kan få konsekvenser for mangfoldet. Se også sistesjansenotat_2005-5 (Biofokus) som omhandler bl.a. naturmangfold/verneverdig skog Vestre Løvhaugen http://lager.biofokus.no/sis-rapport/sistesjansenotat_2005-5.pdf

- Bademuligheter
Røgdenvassdraget byr på mange badeplasser i dag. Det er badeplasser med flotte sandstrender som tiltrekker seg lokalbefolkning så vel som turister til området.
  - En senkning under dagens sommervann vil påvirke sandstrender rundt Mellom Røgden. Her vil da mudder og stein påvirke badeforhold og det estetiske bildet av hele området.

- Kalatupa
Etablert småbåthavn vil forsvinne, med tilhørende mulighet for å kunne sette båter på vannet.
  - Opparbeidet molo, og avgrenset område for trygg oppbevaring og skjerming fra vær og vind, vil utgjøre et unaturlig inngrep i naturen dersom området blir mudder i stedet for vann.
  - Badestrendene på området vil få en særlig forringelse.
  - En samlet vurdering av mangel på mulighet for båt, i tillegg til redusering av fantastiske bademuligheter vil forringe verdien på tomter og bebyggelse.

Konsekvensene ved fjerning av demningene vil som nevnt i rapporten fra Norconsult være at vannstanden vil bli lavere. Dette vil ha direkte konsekvenser for muligheten av bruk av vannet som rekreasjon og reiseliv. Det estetiske bildet av Finnskogen som skog og vann vil påvirkes.

Med hilsen

Knut Arne Gjems

Utvikler av reiseliv, hytteområdet, Kalatupa og Raatika Finnegård ved Mellom Røgden